

“Aan de study met een buddy!”

Een inventariserend onderzoek naar *peer-to-peer* mentorprojecten in Nederland

Uitgevoerd door:

ChristenUnie (Tweede Kamerfractie) in samenwerking met de HBO-raad

VOORWOORD

Voortijdig en zonder voldoende diploma's de school verlaten is een reëel probleem. Niet alleen leidt het ertoe dat de Lissabon-doelstellingen, gericht op het vergroten van de Europese kenniseconomie, niet zullen worden gerealiseerd. Daarbij leidt het ook tot een afnemende participatie van de betrokkenen in de huidige kennismaatschappij.

De Tweede Kamer fractie van de ChristenUnie wil zich inzetten voor goed onderwijs waarin leerlingen zich thuis voelen. Onderwijs draagt in haar visie niet alleen bij aan het verhogen van het kennisniveau, maar is ook van belang in de opvoeding en in het overdragen van waarden en normen. De HBO-raad deelt deze visie en zet zich bovendien in voor het vergroten van het aantal hoger opgeleiden in Nederland. Uit een onderzoek dat de HBO-raad uitvoerde in samenwerking met de Raad voor Werk en Inkomen blijkt namelijk dat de vraag naar hoger opgeleiden in Nederland harder groeit dan het aanbod. Hieruit komt verder naar voren dat in tweederde van de OESO-landen het aantal hoger opgeleiden sneller groeit dan in Nederland.

Er is dus een noodzaak de jeugd op school te houden. Beide partijen hebben daarom in deze notitie de handen ineengeslagen. Deze notitie zou echter niet tot stand zijn gekomen zonder de medewerking van diverse contactpersonen (voor hun namen zie bijlage 1). Wij danken hen voor hun constructieve bijdrage aan dit rapport.

Den Haag, 6 juni 2006

INLEIDING

Spijbelen, doelloos rondhangen en dan zonder diploma de school verlaten... het is de nachtmerrie van iedere ouder en docent en vormt tegelijkertijd een groot maatschappelijk probleem. Het voorkomen ervan is dan ook een onderwerp dat op een grote maatschappelijke en politieke belangstelling mag rekenen. Temeer omdat in navolging van afspraken die zijn gemaakt op de Europese top in Lissabon in 2000 is afgesproken om het aantal voortijdig schoolverlaters fors te laten afnemen. In 2006 heeft het kabinet zich gecommitteerd aan de doelstelling hun aantal met 30% te laten afnemen tot 49.000. In 2010 moet het met de helft zijn afgenomen tot 35.000 (ministerie van OCW, 2004). Deze ambitieuze doelstelling vraagt eveneens om een ambitieuze aanpak. Die aanpak verwoordt het kabinet in de nota 'Aanval op de Uitval' waarin in 2006 €81 mln. wordt gereserveerd om de uitval tegen te gaan en dat bedrag loopt in 2009 zelfs op tot €270 mln. (ministerie van OCW, 2006).

Uit onderzoek blijkt dat demotivatie een grote rol speelt bij het voortijdig stoppen met een opleiding. Volgens Frans Meijers (2002) blijkt dat het voor de studiemotivatie bijzonder belangrijk is dat leerlingen een dialoog kunnen voeren over de ervaringen die zij, zowel binnen als buiten het onderwijs, opdoen. Veelal zijn leerlingen méér bereid om een dergelijke dialoog met 'hun gelijken' te voeren. Daarom kan de begeleiding ten aanzien van alledaagse problemen van pubers op school, thuis en met zichzelf het best worden uitgevoerd door andere jongeren. De meest kwetsbare groep als het op voortijdige schoolverlating aankomt, de vmbo'ers en mbo'ers, kunnen door hbo- en/of wo-studenten worden gecoacht, waarbij de mentoren (hbo'ers en wo'ers) fungeren als raadgever en rolmodel waar de mentees (vmbo'ers en mbo'ers) zich mee kunnen identificeren. De leerlingen helpen elkaar bij het studeren en bij het verkrijgen van een plaats in de samenleving en de school. De mentees kunnen door de gesprekken met hun mentoren, waarin zij begrip en persoonlijke aandacht ervaren, meer gestimuleerd worden zich in te zetten op school en door te stromen van het vmbo naar het mbo. Mentorprojecten zijn echter niet alleen gunstig voor de mentees; de mentoren hebben de kans zich te verdiepen in een maatschappelijk thema, kunnen een betekenisvolle bijdrage leveren aan de samenleving en doen coachende ervaring op die van belang is voor hun beroepspraktijk. Een typisch geval van een win-win situatie.

1. HET PROBLEEM: VOORTIJDIG SCHOOLVERLATEN

Jongeren die het onderwijs voor minimaal een maand verlaten zonder startkwalificatie zijn ‘voortijdig schoolverlaters’. Aan de startkwalificatie-eis wordt voldaan als een beroepsopleiding is afgerond op minimaal niveau 2 van het mbo, met een kort mbo-kwalificatie of wanneer twee jaren mbo met goed gevolg zijn afgerond. Ook leerlingen met een havo- en vwo-diploma beschikken over een startkwalificatie. Jongeren die alleen beschikken over een vmbo-diploma of een mbo-diploma op niveau 1 zijn niet in het bezit van een startkwalificatie, maar beschikken slechts over een opstapkwalificatie (ministerie van OCW, 1993). Daarmee wordt deze groep, dus ook leerlingen met een vmbo-diploma, automatisch gerekend tot de voortijdige schoolverlaters.

Het aantal schoolverlaters varieert per schooltype. Vmbo’ers en mbo’ers die de beroepsopleidende leerweg volgen, verlaten het onderwijs relatief vaker zonder startkwalificatie.

Schooltype	VSV t.o.v. totaal aantal VSV
Vmbo	31%
havo/vwo	12%
mbo-BOL ¹	26%
mbo BBL	12%
Ve	5%
overigen	14%
Totaal	100%

Tabel 1: Voortijdig schoolverlaten naar schooltype (Bron: ministerie van OCW, 2004)

Het vmbo kent een brede opzet en is georganiseerd in vier sectoren: economie, zorg & welzijn, techniek en landbouw. Vmbo-leerlingen volgen binnen één van deze sectoren onderwijs in één van de vier leerwegen: de basisberoepsgerichte leerweg (vmbo-bb), kaderberoepsgerichte leerweg (vmbo-kb), gemengde leerweg (vmbo-gl) en theoretische leerweg (vmbo-tl = vroegere mavo). Sinds de invoering van het vmbo is de kans om uit te vallen groter geworden. Onderzoek toont aan dat de kans op uitval binnen de basisberoepsgerichte leerweg het grootst is. Allochtonen hebben daarnaast 1,7 keer zo veel kans om uit te vallen als autochtone leerlingen (Onderwijsinspectie, 2000). Gevraagd naar de oorzaken van het vroegtijdig verlaten van de school, blijken het schoolklimaat, de motivatie en de zwaarte van de opleiding (o.a. het theoretisch gehalte) de belangrijkste oorzaken te zijn.

Oorzaak	vmbo	mbo BOL 1-2	mbo BOL 3-4
Inhoud opleiding	4,4%	37,0%	33,0%
Zwaarte opleiding	20,0%	18,5%	18,1%
Motivatie en gedrag	26,7%	22,2%	19,1%
Persoonlijke omstandigheden	15,6%	7,4%	11,7%
Schoolklimaat	26,7%	7,4%	4,3%
Arbeidsmarkt	6,7%	3,7%	10,6%
Organisatie opleiding	0%	3,7%	3,3%

Tabel 2: Oorzaken van voortijdig schoolverlaten naar schooltype (Bron: Onderwijsinspectie, 2000)

¹ BOL = beroepsopleidende leerweg: BOL is een combinatie van leren en stage (vijf dagen in de week op school; praktijkervaring via stages). BBL= beroepsbegeleidende leerweg: BBL is een combinatie van leren en werken (één dag in de week school en vier dagen in werken bij een bedrijf of organisatie).

De brede organisatie binnen het vmbo, maakt dat de oorzaken van voortijdige schoolverlating op dit schooltype sterk uiteenlopen. Navraag bij de Stichting Platforms VMBO en SLO (het expertisecentrum voor leerplanontwikkeling) levert onder andere de volgende oorzaken op²:

- de theoretische leerweg in het vmbo is op een zeer traditionele manier vormgegeven (busopstelling). Het geboden onderwijs bereidt de leerlingen voor op het behalen van het diploma, maar de leerlingen worden nauwelijks voorbereid op vervolgonderwijs. Door extra aandacht te besteden aan zowel pedagogiek en didactiek als voorbereiding op vervolgonderwijs kan uitval terug gedrongen worden. Enkele scholen zijn hiermee aan de slag gegaan. SLO heeft een netwerk van scholen geïnitieerd die een theoretische leerweg aanbieden. Hier nemen 60 scholen aan deel die ervaringen met elkaar delen en van elkaar willen leren hoe ze leerlingen beter kunnen motiveren. Een aantal van deze scholen is, met succes, overgestapt op competentiegericht onderwijs. Dit daagt leerlingen uit en geeft hen meer verantwoordelijkheden.
- de huidige examenprogramma's, met name de avo-vakken, zijn via het 'theezakjesmodel' tot stand gekomen. Dit heeft tot gevolg dat examenprogramma's onderwerpen bevatten die én voor leerlingen lastig en oninteressant zijn én waar ze in de praktijk niet veel mee kunnen doen. Door avo- en beroepsgerichte vakken te combineren of avo-vakken onderling te combineren, kunnen onderwerpen contextrijk en geïntegreerd worden aangeboden. Examenprogramma's zouden hier meer op moeten aansluiten en eveneens meer per leerweg worden gedifferentieerd.
- meermalen komt het voor dat leerlingen van 17 of 18 jaar nog verblijven op een schooltype dat bedoeld is voor leerlingen tot en met 16 jaar. Dit brengt problemen met zich mee, niet omdat de leerstof niet aansluit, maar omdat de populaties van leerlingen niet bij elkaar passen. Op enig moment moeten leerlingen daarom het vmbo verlaten en elders goed opgevangen worden. Wachten tot ze ooit een diploma halen is vaak niet reëel. In het verleden zijn bepaalde vormen van onderwijs opgeheven die juist bedoeld waren voor deze 17- en 18-jarigen die buiten de boot dreigden te vallen. Hieraan blijkt nu toch behoefte te bestaan, terwijl vmbo en mbo momenteel niet voldoende toegerust zijn om deze leerlingen op te vangen. Daarom verdient het aanbeveling deze leerlingen op te vangen in vormingscentra met als doel hen gedegen voor te bereiden op de arbeidsmarkt. In Amsterdam hebben enkele vmbo-scholen gezamenlijk een *Transferium* opgezet. De onderwijskosten van leerlingen die de school voortijdig verlaten worden door de deelnemende scholen in één pot gestopt. Met dit geld, aangevuld met een deel van de *Rebound-gelden*, is een voorziening gecreëerd voor leerlingen die uitvallen of dreigen uit te vallen. Leerlingen mogen maximaal drie maanden op het *Transferium* blijven. Binnen deze periode moeten ze terugkeren naar de school van herkomst of naar een andere passende vervolgopleiding in het vmbo/zmok/roc of een traject volgen van werken en leren tegelijkertijd³.

² Navraag gedaan bij Jacqueline Kerkhoffs, secretaris stichting Platforms VMBO en programmamanager VMBO bij SLO.

³ Informatie over het Amsterdamse Transferium verkregen door navraag bij R. Hanson, directeur NOVA college Amsterdam (onderdeel van Esprit scholengroep).

2. EEN MOGELIJKE OPLOSSING: 'PEERSUPPORT'

Uit Amerikaans onderzoek blijkt dat met name preventie en vroegtijdige interventie van belang zijn bij het voorkomen van voortijdig schoolverlaten (Slavin e.a., 1989). De reactie van de school op de leerling bepaalt mede of een leerling besluit te blijven. Leerling- en huiswerkbegeleiding, buitenschoolse- en spijbelopvang en goede advisering bij de overstap tussen opleidingen of bij de overstap tussen opleiding en beroepspraktijk voorkomen uitval. Intake- en exitgesprekken geven de leerling het gevoel gehoord en gekend te worden. Positieve leerervaringen hebben een preventieve werking. Het is van belang dat één persoon verantwoordelijk is om de leerling gedurende het gehele traject te begeleiden. Goede voorlichting over studie en beroep voorkomt bovendien dat leerlingen uitvallen omdat het onderwijs hun verwachtingen niet waarmaakt.

Uit onderzoek door Meijers (2002) blijkt een belangrijk aspect bij voortijdige schoolverlating het gebrek aan motivatie en het ervaren tekort door leerlingen van steun vanuit de opleiding te zijn. In plaats van steun vanuit de opleiding kunnen leerlingen elkaar ook ondersteunen. In dat geval is sprake van *peer-support*. Peer⁴-support is het mobiliseren van kennis en ervaring die bij de een aanwezig is en het beschikbaar stellen voor degene die het nodig heeft, op basis van vrijwilligheid, betrokkenheid en gelijkwaardigheid (LDC, 2006). Binnen de context van voortijdige schoolverlating betekent dit dat leerlingen elkaar helpen bij het studeren en bij het verkrijgen van een plaats in de samenleving van de school. Hiervan bestaan een aantal vormen (Mentoring in Onderwijs, 2006):

- *peer leader*: hij/zij is een gastheer/vrouw voor de eerste jaarsleerlingen en maakt hen wegwijs;
- *peer tutor*: hij/zij is een leerling die medeleerlingen helpt bij het leren en uitvoeren van studietaken en werkzaamheden op school en in de onderwijsleerbedrijven;
- *peer mentor*: hij/zij is een raadgever en een rolmodel, waarmee de medeleerling zich kan identificeren (buddy);
- *peer coach*: hij/zij leidt een groep leerlingen bij (onderwijs) activiteiten binnen de school of op het schoolterrein.

Toegepast op de onderwijspraktijk bestaan een aantal mogelijkheden van peersupport gericht op het voorkomen van uitval in het mbo en vmbo en het bevorderen van de doorstroom daartussen (tevens focus van deze publicatie):

- hbo'ers coachen vmbo'ers tijdens hun studie (gericht op theoretische leerweg; voor praktijkgeoriënteerde leerweg kan coaching beter worden uitgevoerd door mkb'ers of vakmensen uit de beroepspraktijk);
- hbo'ers coachen mbo'ers tijdens hun stage;
- mbo'ers coachen vmbo'ers.

Het voordeel van dergelijke projecten is dat het kan bijdragen aan de bestrijding van voortijdige schoolverlating door vmbo'ers. Het kan daarnaast de doorstroom van vmbo'ers en mbo'ers naar een hoger opleidingsniveau bevorderen en geeft hbo'ers de kans zich te verdiepen in een maatschappelijk thema en coachende ervaring op te doen. Een mogelijk nadeel is dat de jongere (mentor) over onvoldoende capaciteiten en professionaliteit beschikt om op te kunnen treden als mentor. Ook moet rekening worden gehouden met de diverse leerwegen binnen en de brede opzet van het vmbo.

⁴ Peer = gelijke, collega, leeftijdgenoot, soortgenoot (medeleerling).

3. DE PRAKTIJK: RONDGANG LANGS EEN AANTAL MENTORPROJECTEN⁵

1. Haarlem

Studenten van INHOLLAND Haarlem zetten in het kader van hun opleiding een projectbureau op, dat tot doel heeft vmbo-scholieren te steunen en op school te houden. Het project richt zich op een aantal gebieden: (1) training (bijvoorbeeld gericht op sociaal wenselijk gedrag en studievaardigheden), (2) individuele trajecten (personal coach), (3) participatie-projecten (inspraak/schoolkrant) en (4) zinvolle activiteiten zoals uitleg over pesten/ alcohol/ seksualiteitsbeleving⁶.

Deelnemende onderwijsinstellingen: INHOLLAND Haarlem, één vmbo-instelling in Haarlem, twee jeugdwerkloosheidprojecten in Zaandam en Amsterdam en één vmbo-school in Schagen.

Kernidee: hbo (3e of 4e jaars SPH, Maatsch. Werk en P&A) begeleidt vmbo (derdejaars).

Looptijd	Ingepast in studieprogramma (vrijwillig/stage/betaald/studiepunten)	Reactie studenten	Kosten/subsidiewens	Samenwerking?	Resultaten (vmbo/mbo/hbo)
Project 'Jongeren voor Jongeren' is gestart in februari 2005. Het moet uitgroeien tot een expertisebureau op het gebied van preventie van voortijdige schoolverlating door vmbo'ers. De eerste twee jaar worden gebruikt als oriëntatiejaren.	Studenten Sociaal Pedagogische Hulpverlening, Maatschappelijk Werk en Personeel en Arbeid (beginnende hulpverleners) nemen deel aan het project in het kader van hun stage (voor studiepunten). De vmbo'ers worden voor deelname geselecteerd door hun docenten en schoolleiding. Hun deelname is vrijwillig. Tevens kunnen 4 ^e jaars studenten onderzoek doen in de vorm van een afstudeeropdracht. Er zijn vorig jaar 2 onderzoeken gedaan en dit jaar wederom 2 onderzoeken (jeugdwerkloosheid en factoren die schooluitval veroorzaken).	Hbo-studenten zijn enthousiast. De vmbo-leerlingen ook, maar hun enthousiasme komt na verloop van tijd. In het begin zijn ze soms angstig. Het is ook nodig het vertrouwen van de vmbo-docenten te winnen.	Het eerste jaar heeft INHOLLAND ongeveer € 35.000 in het project geïnvesteerd. Het tweede jaar is dit opgelopen tot € 50.000. Een subsidie is gewenst voor het aantal uren dat docenten in het project steken.	INHOLLAND werkt samen met overige INHOLLAND-vestigingen die ook dergelijke projecten initiëren (Rotterdam, Den Haag). En met regionale organisaties die te maken hebben met preventie van schooluitval (jeugdzorg, cultureel werk); dit in de vorm van een denktank waarin kennis gedeeld wordt om zo nieuwe kennis te ontwikkelen. Er is samenwerking met het lectoraat leefwerelden van Jeugd van INHOLLAND. Zij voorziet het project van advies, kennis en waar nodig praktijkonderzoek.	De resultaten zijn positief. Het project richt zich met name op 3 ^e jaars vmbo-leerlingen omdat dat de meest kwetsbare groep is als het aankomt op schoolverlating. Als de leerling zich eenmaal thuis voelt bij de coach, komt hij/zij met veel enthousiaste ideeën.

⁵ Deze opsomming is niet uitputtend, maar wil slechts enkele projecten nader beschrijven.

⁶ Navraag gedaan bij Carin Boersma, INHOLLAND Haarlem.

2. Den Haag

De Haagse Hogeschool/TH Rijswijk vindt het belangrijk dat jongeren hun talenten ontwikkelen. Ook uit gesprekken met vertegenwoordigers van het voortgezet onderwijs en de ROC's blijkt dat er behoefte is aan nauwe samenwerking in het kader van talentontwikkeling van jongeren. In september 2004 is daarom het programma Talentontwikkeling van start gegaan. Het programma richt zich voor een groot deel op scholieren en hun ouders. Zij zijn immers degenen die de keuze nog moeten maken om wel of niet te gaan studeren. Daarom zijn de volgende programmaonderdelen ontwikkeld; mentoraat voor scholieren, voorlichting op scholen, voorlichting aan ouders, huiswerkbegeleiding, tutoring en studieloopbaan-instrumenten⁷.

Deelnemende onderwijsinstellingen: Haagse Hogeschool/TH Rijswijk en het Johan de Witt College, het Edith Stein College, het Atlas College en de opleidingen Managementassistente, Bedrijfsadministratie en de juridische opleidingen van de Mondriaan Onderwijsgroep.

Kernidee: hbo-student begeleidt mbo'ers en havisten

Looptijd	Ingepast in studieprogramma (vrijwillig/stage/betaald/studiepunten)	Reactie studenten	Kosten/subsidiewens	Samenwerking?	Resultaten (vmbo/mbo/hbo)
3 jaar, maar gericht structurele inbedding in de organisatie.	Het project is een keuzemodule. Vrijwillig met verplichte intake, heel incidenteel betaald, vrijwel altijd voor studiepunten.	Positief: het project is samen met studenten ontwikkeld. Voor mentoring is zelfs een wachtlijst.	Project wordt nu al gedeeltelijk gesubsidieerd, maar men is hard op zoek naar meer subsidie.	Ja, netwerk ECHO.	mbo: in een later stadium zichtbaar. hbo: studenten krijgen meer zelfvertrouwen en voelen zich competentier.

⁷ Navraag gedaan bij Sabine ter Steeg, HHS Talentontwikkeling.

3. Dordrecht

Het Da Vinci College neemt deel in een groot project, waarvan het concept inmiddels is verkocht aan LDC uitgeverij. De kenniskring Schoolmentoraat (Den Haag) ziet toe op de kwaliteit van het project. Er is een onderzoek gedaan de reactie van de leerlingen en studenten. Het resultaat hiervan is op 15 mei gepresenteerd aan de Kenniskring. Hieruit bleek onder andere dat 63% van de leerlingen die begeleid werden aantoonbaar vooruit gingen met hun schoolprestaties (LDC, 2006).

Sinds 2001 heeft het project *peersupport* een vlucht gemaakt. Begonnen op het Da Vinci College, heeft het zich langzaam maar zeker uitgebreid over bijna de hele regio Zuid-Holland Zuid. De provincie Zuid-Holland subsidieert het project. Eerst krijgt iedere leerling die een rol vervult in het kader van peer support een korte training. Daarna komen de peer leaders, -tutors, -mentors of -coaches tenminste 1x per 14 dagen bij elkaar om te praten over wat zij hebben meegemaakt en om elkaar onder begeleiding van een docent raad te geven (intervisie). Er wordt gekeken naar oplossingen, want begeleiding van medescholieren is niet altijd even gemakkelijk. Honderden leerlingen hebben inmiddels veel meer leerlingen, op een groot aantal middelbare scholen en het mbo, begeleid⁸.

Deelnemende onderwijsinstellingen zijn onder andere: Da Vinci College, Stedelijk Dalton Lyceum (vmbo), Insula College (vmbo), Griendencollege, De Lage Waard, Gilde College, Wartburg College (locatie Marnix), Develstein College (havo/vwo), Walburgcollege, Zadkine College (Welzijn en Sport), Hogeschool Rotterdam (stagiaires pedagogiek en Sociaal Pedagogische Hulpverlening).

Kernidee: Leerlingen begeleiden medeleerlingen in het kader van “zorg hebben voor elkaar”. Dit gebeurt binnen scholen, maar ook van hbo naar mbo en mbo naar vmbo.

Looptijd	Ingepast in studieprogramma (vrijwillig/stage/betaald/studiepunten)	Reactie studenten	Kosten/subsidiewens	Samenwerking?	Resultaten (vmbo/mbo/hbo)
Het is een structureel project en bedoeld om landelijk te verspreiden.	Soms worden studiepunten gegeven, omdat leerlingen hierdoor leren om anderen te begeleiden of omdat hierdoor burgerschapszin wordt aangeleerd. Het is soms in het mbo voor een hele klas, omdat het in de competenties zit. In het havo/vwo is het vrijwillig en in het vmbo doorgaans ook.	Leerlingen doen het graag, omdat ze medeverantwoordelijkheid krijgen.	Vooral het mbo en havo/vwo hebben moeite om de middelen te vergaren. In het vmbo is meer ruimte. Een training van docenten (maximaal 8) duurt 1 dag en de training van de leerlingen (maximaal 10) 6x 1 klokuur en daarna enkele keren intervisie. Als we de leerlingen voor de eerste keer getraind hebben begeleiden we docenten van scholen om dit zelf te gaan doen.	We werken samen met veel andere onderwijsinstellingen. In Zuid-Holland Zuid nemen heel veel scholen deel.	Ook gericht op veiligheid. Het gedrag van studenten verandert. Ze voelen zich medeverantwoordelijk voor de school en voor hun medeleerlingen.

⁸ Navraag gedaan bij Erik J. Luigies, Da Vinci College.

4. Amsterdam (1)

Mbo-studenten vervolgen hun studieloopbaan steeds vaker aan het hbo. Er is een convenant tussen het ROC van Amsterdam en de Hogeschool van Amsterdam over de optimalisering van de doorstroom. Er is bovendien sprake van een regionaal (Noord-Holland/Flevoland) convenant economie, waarin meerdere hbo'ers en meerdere ROC's deelnemen om de doorstroom van mbo naar hbo (economie) te bevorderen. Op basis van dat convenant is er een regionaal doorstroom-programma (waarin mbo-studenten zich inhoudelijk kunnen voorbereiden op een vervolgstudie aan het hbo) afgesproken. De leerlingen van het ROC van Amsterdam die deelnemen aan de Student Mentoren Projecten (SMP) zijn anderen dan die het regionaal doorstroom-programma volgen. Het SMP is een tweede manier om de doorstroom te bevorderen, naast het volgen van een regionaal doorstroom-programma. Het SMP voegt aan deze programma's procesbegeleiding toe. Mbo-studenten krijgen een hbo-mentor toegewezen waarmee ze samen gaan kijken hoe het is om aan het hbo te studeren. Er wordt uitgebreid stilgestaan bij de overstap naar het hbo, bijvoorbeeld wat er anders is aan de manier van studeren, de zelfstandigheid die van je verwacht wordt en hoe het projectonderwijs in elkaar zit. Mentoren zijn succesvolle hoofdfasestudenten die specifiek getraind worden in zowel mentorvaardigheden als overstap problematiek mbo-hbo. De mentoren die deelnemen aan deze projecten hebben dikwijls een mbo-achtergrond. Op het ROC van Amsterdam loopt daarnaast nog een ander project i.s.m. Echo in Utrecht waarbij 7 leerlingen uit het 2^e jaar Bedrijfsadministratie niveau 4 (mbo) via ECHO een mentor uit het hbo (INHOLLAND Diemen) en een mentor uit het bedrijfsleven krijgen toegewezen⁹.

Deelnemende onderwijsinstellingen: Hogeschool van Amsterdam en ROC van Amsterdam

Kernidee: hbo begeleidt mbo (leerlingen marketing/communicatie uit het 3^e leerjaar mbo krijgen een hbo-student uit dezelfde studierichting als mentor).

Looptijd	Ingepast in studieprogramma (vrijwillig/stage/betaald/studiepunten)	Reactie studenten	Kosten/subsidiewens	Samenwerking?	Resultaten (vmbo/mbo/hbo)
½ jaar (Afhankelijk van de resultaten wordoverwogen om het project structureel in te bedden.)	Mbo'ers zijn vrijwillig aangemeld. De hbo'ers halen er studiepunten voor.	De marketing leerlingen nogal wisselend, de administratieve leerlingen tot nu toe positief.	In de huidige opzet is de inschatting dat de kosten geen problemen opleveren, wellicht wel als het om grotere aantallen leerlingen zou gaan.	Verschildt per project.	Nog niet bekend.

⁹ Navraag gedaan bij Fred Wolthuis, ROC van Amsterdam.

5. Amsterdam (2)

Tijdens de Dag van de Dialoog, een initiatief van de Gemeente Amsterdam, is bij een delegatie van UvA-studenten het idee ontstaan om studenten te koppelen aan vmbo-leerlingen. Uitgangspunt was een wederzijdse kennismaking met de verschillende leefwerelden binnen dezelfde stad. Enerzijds moest het studenten de mogelijkheid bieden zich maatschappelijk te verbreden, anderzijds zouden vmbo-leerlingen op hun beurt kennis kunnen nemen van de voor hen onbekende leefwereld van een student. Dit contact zou de openheid naar andere culturen moeten bevorderen en het belang van onderwijs, op welk niveau dan ook, onderstrepen. Na een aanlooperperiode van ongeveer een jaar, is in januari 2006 een eerste pilot van start gegaan, die zal lopen tot en met eind juni 2006. Hierbij zijn voor één klas van het Nova College in Amsterdam twintig studenten geselecteerd, die op vrijwillige basis begonnen zijn aan het mentorprogramma. De mentoren hebben in de regel twee keer per maand contact met 'hun' leerling(e). De invulling hiervan wordt door de koppels zelf vastgesteld. Voorbeelden van activiteiten zijn bioscoopbezoek, thuisbezoek bij de mentor of de leerling, een stadswandeling of een culturele activiteit. Voor eventuele kosten die worden gemaakt tijdens de contacturen ontvangen de mentoren een vergoeding van de stichting Breder Blikveld (tot aan een van tevoren vastgesteld maximum)¹⁰.

Deelnemende onderwijsinstellingen: Universiteit van Amsterdam, Nova College

Kernidee: WO-studenten begeleiden VMBO-ers

Looptijd	Ingepast in studieprogramma (vrijwillig/stage/betaald/ studiepunten)	Reactie studenten	Kosten/subsidiewens	Samenwerking?	Resultaten (VMBO/MBO/HBO)
Pilotfase	De studenten nemen geheel vrijwillig deel aan het project. We gaan het College van Bestuur van de UvA voorstellen om, zodra het project vastere en bredere vormen gaat aannemen, vermelding te maken van het mentorschap op het diploma van studenten.	De ervaringen met het mentorproject zijn positief. Bij het merendeel van de mentoren verloopt het contact goed en zij vinden het een erg leuke en leerzame ervaring. Bij een aantal koppels is het moeilijk gebleken tot regelmatig contact te komen. De oorzaak hiervoor ligt grotendeels bij de keuze om alle leerlingen uit één klas te begeleiden (niet iedereen was hierdoor enthousiast). Daarom zullen de leerlingen in de toekomst uit eigen beweging mee moeten doen.	Wethouder Aboutaleb besloot het project leven in te blazen door het verlenen van een startsubsidie. In oktober is een stichting opgericht onder de naam Breder Blikveld (geleid door drie Amsterdamse studenten). De ontvangen startsubsidie is voor dit komende halfjaar toereikend om de activiteiten en administratie te financieren. Om de continuïteit van het project te kunnen garanderen en te laten groeien, is men gedwongen om in de komende periode op zoek gaan naar een meer structurele financieringsvormen.	Nee.	Het is op dit moment nog te vroeg om iets te kunnen zeggen over concrete resultaten, maar deze leerlingen ervaren het project in ieder geval als een erg positieve toevoeging aan hun schoolervaring. Ook de docenten van het Nova College bemerken in dat opzicht een positieve beïnvloeding. Het feit dat er persoonlijke aandacht aan de leerlingen wordt besteed wordt eveneens als zeer waardevol beschouwd door de schoolleiding.

¹⁰ Navraag gedaan bij Mark de Vries, Voorzitter van de Stichting Breder Blikveld.

Het Nova College neemt daarnaast deel in een aantal andere (soortgelijke) projecten:

1. In 2003-2004 hebben wij een traject doorlopen waarbij HBO studenten de ontwerpen voor bepaalde boten hebben getekend en MBO studenten samen met onze VMBO jongeren de verdere voorbereiding hebben gedaan om deze boten te lassen. Met een regionaal bedrijf zijn we aan de slag gegaan om ze varende te krijgen. Inmiddels is van dit project een aparte stichting gemaakt; 'de blauwe olifant'.
2. Wij hebben het *Meeting Point* waarbij leerlingen van onze VMBO opleiding samenwerken met MBO stagiaires om praktijkprojecten vanuit het bedrijfsleven te verwerven en uit te laten voeren door alle afdelingen in de school (katalyserend onderwijs).
3. Cursus NOVA *Media Experience*: Het oprichten van schoolbedrijfjes gerund voor, door en met VMBO/MBO en zonodig HBO stagiaires. In alle bedrijven in oprichting (nu worden de docenten daarin geschoold samen met mensen uit het bedrijfsleven) is het de bedoeling dat VMBO en MBO leerlingen samenwerken. Dit project zal het hele volgende cursusjaar spelen en daarna moeten de bedrijfjes zelfstandig onder toezicht van een HBO stagiaire en met docenten draaien.
4. Wij hebben een Diensten Desk Amsterdam waarbij praktijkprojecten geworven kunnen worden of bedrijven praktijkprojecten kunnen aanmelden. VMBO en MBO stagiaires werken dan in wisselende samenstelling samen aan praktijkprojecten. Hier draaien we ook mee in het experimentele project met Albert Heijn waarbij diverse afdelingen van Albert Heijn helemaal door MBO en VMBO stagiaires wordt gerund.
5. Wij draaien ook een project op de werkvloer (een winkelcentrum) waarbij de jongeren nu nog begeleid worden door docenten vanuit school maar we de intentie hebben dit in de toekomst te laten vervangen door beter opgeleide MBO-ers en HBO-ers¹¹:

¹¹ Navraag gedaan bij Cor Meijer, Nova College Amsterdam.

6. Utrecht

ROC Midden Nederland (ROC MN) en de Hogeschool Utrecht (HU) geven, binnen het buddyproject 'Big Brother Big Sister', uitvoering aan een samenwerkingsproject m.b.t. mentoring (deelnemers van het ROC worden gecoacht door studenten van de HU). Opgedane ervaringen in eerder uitgevoerde mentoringprojecten en in andere gelijksoortige activiteiten zoals de getrainde groepen van vertrouwensstudenten, bevestigen de behoefte binnen het ROC MN aan dit soort trajecten. 'Big Brother Big Sister' is een pilotproject dat loopt van januari 2006 tot december 2006/januari 2007. Studenten in de richtingen 'Social Work' (2^e en 3^e jaars) van de Hogeschool Utrecht begeleiden binnen dit project leerlingen van het ROC Midden Nederland in het kader van de invulling van hun 'vrije studiepunten'/keuzevakken. Via dit project kunnen zij alvast beroepsrelevante competenties opdoen en leveren zij een betekenisvolle bijdrage aan de maatschappij. Vooral het laatste punt wordt door de studenten zeer gewaardeerd. Hogeschool Utrecht participeert momenteel ook in drie andere mentorprojecten die gericht zijn op mbo'ers. (1) Think Peer i.s.m. Echo (mentordriehoek bestaande uit bedrijfsleven-hbo-mbo), (2) een mentorproject (in oprichting) bij de Faculteit Educatie, als onderdeel van het overkoepelende project 'Meer kleur voor de klas' en (3) een reeds afgerond project; het Utrecht Mentorproject, dat gericht was op de begeleiding van de overgang van leerlingen van twee gesloten 'zwarte' scholen naar hun nieuwe school. Daarnaast hebben zij een intern mentorproject, waarbij ouderejaars studenten eerstejaars studenten die het Nederlands als tweede taal hebben begeleid¹².

Deelnemende onderwijsinstellingen ROC Midden Nederland, Hogeschool Utrecht.

Kernidee: hbo begeleidt mbo

Looptijd	Ingepast in studieprogramma (vrijwillig/stage/betaald/studiepunten)	Reactie studenten	Kosten/subsidiewens	Samenwerking?	Resultaten (vmbo/mbo/hbo)
1. 1 jaar 2. langdurig 3. 1 jaar Project 2 wil men structureel binnen het onderwijs inpassen.	Voor mbo'ers gekoppeld aan studieprogramma (studiekeuze), voor hbo'ers erbuiten 1. hbo'ers doen vrijwillig mee 2. nog niet bekend of er vergoeding komt 3. mentoren werden betaald	Mentees voelen zich beter thuis, mentoren voelen zich nuttig, verwerven interculturele competenties en oefenen in begeleidingsvaardigheden	2. € 60.000 voor een periode van 2,5 jaar. Subsidiewens is aanwezig: kosten voor training van mentoren en coördinatie zijn hoog. Coördinatie is tevens arbeidsintensief. Door bekostiging uit projectgelden is er helaas geen continuïteit. Alle projecten worden daarom gesubsidieerd: 1 betaald door de Nationale Jeugdraad 2 uit projectgelden van OCW 3 betaald door ministerie van Justitie en gemeente Utrecht.	Met universiteit en ROC.	Er zijn geen meetbare resultaten door gebrek aan monitoring.

¹² Navraag gedaan bij Saskia Hanssen, Hoofd Servicebureau Studentzaken, Hogeschool Utrecht en Jaqueline Huijsmans, projectleider mhbo-opleiding SPH.

Enkele specifieke mentoringprojecten (gericht op promotie van technisch onderwijs/allochtone studenten):

Amsterdam:

Het mentorproject Goal! is bedoeld voor jongeren van 15 tot 23 jaar en in beperkte mate voor 13 en 14 jarigen, die in zichzelf willen investeren maar nog niet precies weten hoe. In hun omgeving ontbreekt een positief rolmodel waaraan zij zich kunnen spiegelen. Goal! koppelt een jongere aan een persoonlijke mentor die ondersteuning en begeleiding biedt gericht op onderwijs, arbeid en welzijn. Een mentor heeft een jaar lang wekelijks contact met de jongere. Zij praten met elkaar en halen het beste uit de jongere. Mentoren zijn vrijwilligers en geen professionals. Zij hebben een training van twee dagen gevolgd en zijn in het bezit van een Verklaring Omtrent Gedrag.

Voor meer informatie, zie: <http://www.jeugd.amsterdam.nl/live/index.jsp?nav=8739&loc=24996>.

Den Haag

TechnoTalent Groep is een initiatief om techniek bij jongeren populair te maken. Studentmentoren hebben reeds een deel van hun keuzeproces doorlopen. Het domein techniek en ict zet hun eigen studenten in het voortgezet onderwijs bij een docent natuurkunde, wiskunde, techniek en praktijkdocenten. Ze worden ingezet ter ondersteuning van de docent en zijn/haar onderwijs. Ze komen in contact met leerlingen die worstelen met het keuzeproces voor een vervolgstudie of functie of beroep. Docenten maken via hen kennis met de actuele stand van zaken in het vervolgonderwijs. Dezelfde rol is toebedeeld aan studentmentoren van de Haagse Hogeschool/Technische Hogeschool Rijswijk, die ingezet worden bij het domein techniek en ict. Zij beschikken over kennis en ervaring over de volgende fase binnen de beroepskolom, nl het ho. Een concept, dat zich steeds dieper en breder ontwikkeld. Dieper door te kijken met welke competenties de studentmentor zich kan verrijken gedurende zijn inzet en verbreding door te kijken naar de inzet van studentmentoren op een andere plek, bijvoorbeeld op een werkplek binnen een bedrijf waar een gezamenlijke opdracht wordt uitgevoerd. Ook verbreding door te kijken naar andere rollen die een studentmentor zou kunnen vervullen, bijvoorbeeld in de voorlichtingsactiviteiten.

Voor meer informatie, zie: <http://www.technotalent.nl/welkom/>.

4. IDEALE SITUATIE: ENKELE WENSEN 'UIT HET VELD'

Hbo-instellingen

De kosten van mentorprojecten variëren sterk in de praktijk. Dit is afhankelijk van de opzet van het project, de doelgroep en de uiteindelijke doelstellingen die nagestreefd worden. De meeste kosten gaan op aan de coördinatie van het project. Zeker in de beginfase gaan veel uren zitten in de communicatie met betrokkenen, de werving en selectie van mentoren, hun training en de matching. Daarvoor moeten veel docenturen worden vrijgemaakt. Als het project eenmaal loopt worden de tijdsinvesteringen minder.

Beknopt kostenoverzicht:

- INHOLLAND Haarlem: Het eerste jaar is €35.000 in 2 projecten geïnvesteerd. Het tweede jaar is dit opgelopen tot €50.000 (4 projecten).
- Hogeschool Utrecht: € 60.000 voor een periode van 2, 5 jaar.
- Haagse Hogeschool: gemiddeld €135.000 per jaar (coördinatie gemiddeld €90.000 per jaar).

Vooraf bij de hogescholen is een subsidiewens aanwezig; de kosten voor training van mentoren en coördinatie zijn hoog. Verder komt een subsidie de duurzaamheid van dergelijke projecten ten goede. Op het vmbo lijken voldoende middelen beschikbaar, maar hogescholen bekostigen de mentorprojecten veelal zelf of via gemeentelijke/provinciale subsidies. Eigen bekostiging is in het begin geen probleem, maar als het project bewezen effectief blijkt te zijn, is subsidie een middel om het project te laten voortduren. Verder bestaat behoefte aan een kennisplatform of een instelling waarin kennis met betrekking tot mentorprojecten kan worden gebundeld en uitgewisseld (regionaal).

Mbo-instellingen

Er moeten hoge eisen worden gesteld aan de professionaliteit van de mentoren, wellicht is mentorcoaching daarom beter geschikt voor hbo-studenten dan voor mbo-studenten. Het vraagt tijd, scholing en ondersteuning om mentoring goed te kunnen organiseren. Voorop moet staan dat zowel mentee als mentor goed bediend moeten worden. De Bve-sector is positief gestemd over dergelijke projecten¹³.

Vmbo-instellingen

Belangrijk is een goede training van de mentoren. De afstand tussen mentor en mentee moet niet te groot zijn. Overigens is het probleem van voortijdig schoolverlaten na diplomering in het vmbo veel groter dan in het mbo¹⁴. Om de implementatie van mentorprojecten op scholen te bevorderen is het noodzakelijk dat het management de projecten actief ondersteunt, dat docenten betrokken raken bij de implementatie en dat de hele school afweert van het project.

Jeugdzorg

De projecten moeten passend zijn. Dat wil zeggen dat de mentoren ervaring moeten hebben met de problematiek waarmee hun mentees te maken krijgen. Dus het heeft weinig zin hbo'ers in te zetten voor beroeporiëntatie, omdat zij daar zelf nog niet mee bezig zijn geweest. Beter is het om de dagelijkse problemen waarmee vmbo'ers te maken krijgen tot onderwerp van coaching te maken (alcohol, drugs, seksualiteit, etc.). In enkele gevallen is de jeugdzorg betrokken bij coachingsprojecten. Zij richten zich hierbij voornamelijk op de ondersteuning van de vrijwilligers (o.a. Goal! Amsterdam). Bureau Jeugdzorg acht studenten (zowel hbo als mbo) voldoende capabel om een mentorrol op zich te nemen, mits er voldoende ondersteuning is voor de studenten. De mentorprojecten zouden voornamelijk moeten worden ingezet om de motivatie van vmbo-leerlingen te bevorderen en om specifieke onderwijs/zorg tips over te brengen. Verder kunnen leerlingen een grotere regulerende en corrigerende invloed op medeleerlingen hebben dan docenten dat op de leerlingen hebben. Daarom is het inzetten van "getrainde" leerlingen ten behoeve van sociale veiligheid en sociale kwaliteit effectief¹⁵.

¹³ Navraag gedaan bij Leo de Wit, Bve Raad.

¹⁴ Navraag gedaan bij Kars Veling, Rector van het Johan de Witt College te Den Haag.

¹⁵ Navraag gedaan bij Vincent Fafieanie, beleidsmedewerker Bureau Jeugdzorg.

Onderwijsinspectie

Kinderen in Nederland hebben de plicht om naar school te gaan. Een kind moet naar school op de eerste dag van de nieuwe maand na zijn of haar vijfde verjaardag. De volledige leerplicht duurt tot en met het schooljaar waarin de jongere zestien wordt. Daarna is de leerplicht niet afgelopen, want er volgt nog een partiële leerplicht. Deze duurt tot en met het schooljaar waarin de jongere 17 jaar wordt. Met ingang van het schooljaar 2007-2008 wordt de volledige leerplicht verlengd tot en met het schooljaar waarin de jongere achttien jaar wordt. De partiële leerplicht komt daarmee te vervallen.

Vrijwel alle betrokkenen geven aan dat de voortzetting van mentorprojecten noodzakelijk is. Om de duurzaamheid van dergelijke initiatieven te waarborgen zou een subsidieregeling wenselijk zijn. Er worden voornamelijk kosten gemaakt voor het 'vrijmaken' van docenten voor begeleiding van de mentoren en coördinatie tijdens het project. Ook de opstartkosten zijn hoog, omdat expertise nog weinig gebundeld is. Kwaliteitseisen moeten in acht worden genomen tijdens het selectieproces van de mentoren en kunnen worden vastgesteld door de begeleidende docenten.

5. CONCLUSIE

Schooluitval is een groot probleem in Nederland. Met het oog op de Lissabon-agenda, waar de Nederlandse regering zich aan heeft gecommitteerd, moeten we naar een kenniseconomie met zoveel mogelijk hoger opgeleiden. Dat is een grote ambitie. De realiteit laat echter een ander beeld zien. Vooral op het vmbo en mbo is sprake van een grote voortijdige schooluitval, terwijl zij juist zouden moeten worden gestimuleerd om door te stromen, zodat zij een diploma halen op een hoger niveau.

Daarom moeten zij gestimuleerd worden op school te blijven. Volgens Frans Meijers, die veel onderzoek heeft gedaan naar arbeid- en levensloopmentoring, blijkt dat het voor de studiemotivatie bijzonder belangrijk is dat leerlingen een dialoog kunnen voeren over de ervaringen die zij, zowel binnen als buiten het onderwijs, opdoen. Veelal zijn leerlingen méér bereid om een dergelijke dialoog met 'hun gelijken' te voeren. Daarom kan de begeleiding ten aanzien van alledaagse problemen van pubers op school, thuis en met zichzelf het best worden uitgevoerd door andere jongeren. Daarom is *peer-to-peer* mentoring één van de instrumenten om schooluitval tegen te gaan. Vmbo'ers en mbo'ers worden door hbo- en/of wo-studenten gecoacht, waarbij de mentoren (hbo'ers en wo'ers) fungeren als raadgever en rolmodel, waar de mentees (vmbo'ers en mbo'ers) zich mee kunnen identificeren. De leerlingen helpen elkaar bij het studeren en bij het verkrijgen van een plaats in de samenleving en de school. De mentees kunnen door de gesprekken met hun mentoren, waarin zij begrip en persoonlijke aandacht ervaren, meer gestimuleerd worden zich in te zetten op school en door te stromen van het vmbo naar het mbo. Maar mentorprojecten zijn niet alleen gunstig voor de mentees; de mentoren hebben de kans zich te verdiepen in een maatschappelijk thema, kunnen een betekenisvolle bijdrage leveren aan de samenleving en doen coachende ervaring op die van belang is voor hun beroepspraktijk.

De rondgang langs de genoemde mentorprojecten laat zien dat hierin een grote diversiteit bestaat. Enkele projecten richten zich expliciet op vmbo'ers, andere meer op mbo'ers, weer andere zijn speciaal gericht op allochtone studenten of op de promotie van bepaalde typen onderwijs (bijvoorbeeld techniek) en ook zijn er mentorprojecten die geïnitieerd worden vanuit het bedrijfsleven (veelal mkb-ondernemers). Niet alleen de doelgroepen voor coaching verschillen sterk van elkaar, ook de invulling van de activiteiten en de inpassing binnen de opleiding lopen uiteen. Zo kunnen hbo-studenten mentor worden voor de invulling van hun 'vrije studiepunten' of binnen het kader van hun stage. De belangrijkste overeenkomst is dat alle geanalyseerde coachingsprojecten positieve resultaten opleveren. Concrete aantallen schoolblijvers zijn moeilijk te geven, maar zowel mentoren als mentees geven in meerderheid aan positief te staan tegenover dergelijke projecten.

De belangrijkste voorwaarde waaraan alle mentorprojecten, volgens de betrokkenen, moeten voldoen is dat zij 'passend' moeten zijn. Dat wil zeggen dat de mentoren ervaring moeten hebben met de problematiek waarmee hun mentees te maken krijgen en dat zij hierin ook voldoende ondersteuning krijgen. Voorop moet staan dat zowel mentor alsook mentee goed begeleid moeten worden vanuit hun eigen onderwijsinstelling. En dat neemt veel tijd van het betrokken onderwijzend personeel in beslag. Opvallend is dat veel hogescholen de kosten voor het vrijmaken van hun onderwijzend personeel nu in meerderheid voor eigen rekening nemen. Het probleem is namelijk dat de gelden voor het tegengaan van voortijdige schoolverlating vloeien naar instellingen waarbij dit relatief het meeste voorkomt, naar het vmbo en mbo dus. Terwijl de mentees veelal afkomstig zijn vanuit deze typen onderwijs, zijn de mentoren veelal hbo- en wo-studenten. Ook de hogescholen die de mentorprojecten hebben opgezet of willen opzetten moeten financieel worden ondersteund. Ook leiden de eerder geconstateerde verschillen ertoe dat voor nieuwe projecten iedere keer opnieuw 'het wiel moet worden uitgevonden'. Daardoor zijn de opstartkosten veelal onnodig hoog, waardoor veel projecten na korte tijd om financiële redenen moeten worden afgebroken. Binnen het onderwijsveld bestaat daarnaast de behoefte aan een instelling of platformorganisatie waarbinnen kennis met betrekking tot mentorprojecten kan worden gebundeld en worden uitgewisseld.

Om flinke stappen vooruit te kunnen maken is ten eerste een financiële injectie nodig. De projecten moeten een duurzaam karakter krijgen, in plaats van de nu veel voorkomende incidentele aard. Daarom is een subsidie nodig, voornamelijk gericht op het opstarten van mentorprojecten en op de docenten die ervoor moeten worden vrijgemaakt. Gezien de positieve resultaten die mentorprojecten met zich meebrengen en die zich zowel in onderzoek als in de praktijk bevestigd zien, is het aanbevelenswaardig dat het ministerie van OCW hiervoor een geldsom ter beschikking stelt. Vooral de hogescholen kunnen voor de projecten een financiële impuls goed gebruiken. In de top 10 van maatregelen in 'Aanval op de Uitval' is veel aandacht voor mbo en vmbo, daarom is nu een (financiële) focus op hogescholen gewenst.

Daarnaast is verdere ontwikkeling van expertise op het gebied van mentoring en coaching (uitwisseling van *good practices* en meer bekendheid genereren voor het instrument van mentoring en coaching dmv publiciteit) noodzakelijk. Lokale initiatieven moeten breder worden ontwikkeld. Dit kan worden bevorderd door het inrichten van een landelijk kenniscentrum. Dit komt tevens de professionaliteit van de projecten ten goede. In de subsidie dient daarom het opzetten van een nationaal expertise centrum worden opgenomen.

Het is noodzakelijk een grondige aanpak na te streven. Alles wat ook maar kan bijdragen aan het stimuleren van jeugdigen om hun startkwalificatie te behalen moet worden aangepakt en gestimuleerd. Daarvoor is het nodig dat alle partners het probleem serieus nemen. Het onderwerp komt daarom aan bod op de scholingstop die wordt gehouden in oktober 2006. Het laatste woord is er dus niet over gezegd. Laat dit document aanleiding zijn de discussie met elkaar te voeren en tot oplossingen te komen.

Bijlage 1 Bronvermelding en contactpersonen

Bronvermelding:

LDC (2006) Website over peersupport, geraadpleegd via <http://www.peersupport.nl/index.html>, d.d. 22 mei 2006.

Meijers, F. (2002) *Van Jenne naar Jutte? De (on)mogelijkheid van mentoring in reguliere onderwijsleerprocessen in de bve*, Nijmegen: Meijers Onderzoek en Advies.

Mentoring in Onderwijs (2006) Website over mentoring in het onderwijs, geraadpleegd via: <http://www.mentoringinonderwijs.nl/index.html>, d.d. 15 mei 2006.

Ministerie van OCW (1993) *Een goed voorbereide start*, Zoetermeer: Ministerie van OCW.

Ministerie van OCW (2004) *Voortgangsrapportage voortijdig schoolverlaten en RMC analyse*, Den Haag: Ministerie van OCW.

Ministerie van OCW (2006) Top 10 maatregelen Aanval op de Uitval, geraadpleegd via: <http://www.minocw.nl/documenten/toptienvsmaatregelen.pdf>, d.d. 20 mei 2006.

Onderwijsinspectie (2000) *Voor wie is de school? Jongeren over de invloed van het schoolklimaat op het voortijdig schoolverlaten*, Utrecht: Onderwijsinspectie.

Slavin, R. E., Karweit, N. L. en Madden, N. A. (1989) *Effective programs for students at risk; a practical synthesis of the latest research on what works to enhance the achievement of at-risk elementary students*, Boston: Ally en Bacon.

Contactpersonen:

Naam	Van...
Carin Boersma	INHOLLAND Haarlem
Faouzi Chihabi	Lava Legato
Vincent Fafieanie	Jeugdzorg
Saskia Hanssen en Jaqueline Huijsmans	Hogeschool Utrecht
R. Hanson	Nova College Amsterdam
Jacqueline Kerkhoffs	Stichting platforms VMBO/Programmamanager VMBO SLO
Erik J. Luigies	Da Vinci College
Cor Meijer	Nova College
Frans Meijers	Meijers Onderzoek en Advies
Bas Olde Hampsink	Saxxion Hogeschool
Peter Sprinkhuizen	Het Platform Beroepsopleiding
Sabine ter Steeg	Talentontwikkeling HHS
Kars Veling	Johann de Wittcollege
Mark de Vries	Stichting Breder Blickveld
Fred Walthuis	ROC van Amsterdam
Leo de Wit	Bve-raad
Jerke van der Woerd	Hogeschool van Amsterdam (SMP)
Giorgio Zoppi	ROC Midden-Nederland